

Villreinmeldingen - innspill

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til villreinmeldingen (Meld. St. 18 (2023-2024) Ein forbetra tilstand for villrein), og vil knytte noen kommentarer til denne.

Skal vi klare å ta vare på villreinen, er det viktig at samfunnets forståelse for villreinens situasjon er stor selv om innstramminger og tiltak som kan være nødvendige også vil kunne ramme dem selv. Villreinen er vårt felles ansvar og alle må bidra, også jegere og fiskere.

Villreinmeldingen er viktig for å legge gode rammer for å ivareta våre forpliktelser til å ta vare på villreinen. Den gir en god beskrivelse av status og utfordringer for villreinen. NJFF støtter målene om å stoppe den negative utviklingen i villreinområdene, for så å oppnå minimum middels kvalitet som et delmål på vei mot god kvalitet for minimum de nasjonale villreinområdene. Videre slutter vi oss til tanken om å løfte fram noen strategiske områder for å nå målene og støtte opp om de områdene som er valgt.

Det er behov for å forsterke og konkretisere flere av forslagene til tiltak, og mange av tiltakene vil trenge betydelig tid for å kunne gi ønsket effekt. Tiltakene må ha færre forbehold og inneholde færre muligheter for unntak.

Helhetlig og restriktiv arealforvaltning

Meldingen varsler om at det skal være lav terskel for fylkeskommuner og statsforvaltere for innvendinger og innsigelser i arealsaker der kommunene ikke tar nødvendige villreinhensyn. NJFF ønsker å styrke mulighetene for innsigelse. Da som en sikkerhetsventil som kombinert med klare krav til kommunene, kan fungere som et godt virkemiddel for å løse arealutfordringene.

For å nå målet om en helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villrein fjellet, må det derfor stilles mer konkrete krav til kommunene som arealforvaltere. De regionale planene må bli mer bindende og fungere bedre som styringsverktøy, og utgangspunktet må være at det ikke skal være rom for nye tiltak/ny bygging i villreinområdene. Planvask er viktig og støttes, men dette vil ikke alene være tilstrekkelig for å snu utviklingen innenfor arealrelaterte utfordringer. Forslaget til statlige planretningslinjer må strammes inn for vil å bidra til å løse dagens utfordringer.

Det må stilles krav til kommunene dersom villreinnemndene skal få en tydeligere rolle i arealsaker.

Det må strammes inn i de vide unntakene som er foreslått for energiutbygging, mineralutvinning, samferdsel og forsvaret i og inntil villreinområdene.

NJFF støtter forslaget om å etablere villreinfond i alle villreinområder som er berørt av kraftutbygging, samt forslaget om at villreinfondene kan bidra til å finansiere tiltak i tiltaksplanene. NJFF vil understreke at det fortsatt må være rom for å pålegge undersøkelser

og tiltak gjennom standardvilkårene. Vi støtter forslaget om å utrede et tverrsektorielt villreinfond, og at dette fondet bør etableres i alle villreinområdene.

Meldingen retter søkelyset på målrettede tiltak for restaurering av villreinens leveområder, noe NJFF støtter. Restaureringstiltak vil kunne bidra til å gjenopprette trekkveier og bidra til at større deler av leveområdene kan brukes av villreinen.

Økt tilrettelegging av villreinvennlig ferdsel

Det er positivt at meldingen legger opp til å bruke informasjon og tilrettelegging for å kanalisere ferdsel bort fra områder som er viktig for villreinen for å oppnå nødvendige bedringer med minst mulig bruk av inngripende virkemidler. Jakt, fiske og annet friluftsliv er ønskede aktiviteter som må utøves på en måte som tar hensyn til villreinen.

Der bruk av slike virkemidler ikke gir nødvendige forbedringer for villreinen, kan det tas i bruk ferdselsrestriksjoner. Restriksjonene må avgrenses i tid og rom og gjelde alle uavhengig av bosted, aktivitet eller annet. Det bør være en høy terskel for å gi unntak. I likhet med alle tiltak som iverksettes for å bedre vilkårene for villreinen, må også ferdselsrestriksjoner følger opp med løpende evaluering for til enhver tid å kunne velge og tak i bruk de mest effektive tiltakene og unngå mer inngripende tiltak enn nødvendig. Varige ferdselsrestriksjoner bør unngås. Bruk av inngripende tiltak må sees i sammenheng med en streng arealforvaltning.

Motorisert ferdsel i villreinområder

Reduksjon og kanalisering av motorisert ferdsel er et aktuelt tiltak for å redusere presset på villreinen, både for anleggs- og landbruksveier og motorisert ferdsel i utmark. NJFF er skeptiske til en generell åpning for unntak for nyttekjøring. Begrensninger bør ta utgangspunkt i hensynet til villreinen og eventuelle unntak må være forankret i en behovsvurdering og det bør etterstrebtes løsninger som kan redusere den samlede ferdselen.

Villrein og naturavtalen

Positivt at meldingen legger opp til at de delene av villreinområdene som ikke er omfattet av områdevern, kan inngå i målet om å bevare minimum 30 % av natur i henhold til naturavtalen. Dette bør også omfatte de øvrige fjorten villreinområdene.

Bedre villreinhelse

Utfordringer med skrantesyken og fotråte må følges opp og det må fortsatt være et mål å bekjempe disse sykdommene. God helseovervåking må videreføres. Det er viktig å framskaffe nødvendig kunnskap om husdyrbeitens påvirkning på villreinen, og iverksette nødvendige tiltak for å redusere utfordringer knyttet til saltslikkesteiner.

Mer bærekraftig bestandsforvaltning

Jakt er det viktigste virkemidlet i bestandsforvaltningen, samtidig er det viktig å unngå at jaktutøvelsen blir en utfordring for villreinens trekkmuligheter. NJFF støtter opp om et frivillige samarbeid om fredningssoner i områder hvor det er behov for slike tiltak.

Arbeidet for å reetablere villreinstammen i Nordfjella sone 1 må videreføres.